EESTI AVATUD NOORTEKESKUSTE ÜHENDUS

ARENGUKAVA 2021-2030

KÕIK NOORTEKESKUSTE HEAKS!

Eesti
Avatud
Noortekeskuste
Ühendus

Meie ühine siht on järjepidevalt luua ja hoida seda ruumi, kus noor saab olla tema ise. Ruumi, kus saab uudistada, avastada, algatada; kus on keegi, kes päriselt ka tahab teada, kuidas läheb ja mis on mõttes. Selles ruumis saab aus olla nii emotsioonides kui sõnades ja arvamustes, sest keegi kuulab, kedagi huvitab, mida on öelda.

Ja noor leiab tee siia ise,
omal soovil,
sest selles ruumis
näeb ta endas väärtust.

Meie võimuses on võtta Ta päriselt vastu, vastastikku usaldada, südamega kaasa mõelda. Pakkuda seda turvalist kohta, kuhu sisse astudes on maskil lubatud langeda, kus leiab julguse öelda “jah” võimalustele ja liikuda avastusrikkas rütmis enesekindlalt unistuste poole.

SISUKORD

- VISIOON 4
- MISSIOON 4

SISSEJUHATUS 5

- VÄÄRTUSED 6
- EESTI ANK KRIITILISED EDUTEGURID 8
- STRATEEGIA ELLUVIIMINE JA HINDAMINE 9

EESTI ANK ARENGUSUUNAD 10

- NOORTEKESKUS ON SOTSIAALSE INNOVATSIOONI LOOJA 10
- NOORTEKESKUS ON VALDKONNA ESINDUS-ORGANISATSIOON OMA KOGUKONNAS JA EESTI ANK ON VALDKONNA ESINDUSORGANISATSIOON RIIGIS 11

FOOKUSTEEMAD 13

1. NOORTEKESKUS KUI HEAOLU LOOJA 13
2. NOORTEKESKUS KUI ÜHISKONNA EDENDAJA JA TURVALISE KESKKONNA KUJUNDAJA 14
3. NOORTEKESKUS KUI MITTEFORMAALSE JA FORMAALHARIDUSE SEOSTAJA NING ELUKESTVA ÕPPE TOETAJA 16
4. NOORTEKESKUS KUI NOORTE ETTEVÕTLIKKUSE JÕUSTAJA TÖÖJÕUTURULE SISENEMISEKS 18
5. NOORTEKESKUS KUI KESKKONNASÄÄSTLIKE ELUVIISIDE KUJUNDAJA 19
6. NOORTEKESKUS KUI NOORTE KULTUURI LOOJA JA EDENDAJA 20

- SUMMARY 22

LISA NR 1. TEGEVUSKAVA 24

VISIOON

Me oleme noortekeskustena üle Eesti koosloovad, uuele avatud ning osa õpikogukonnast.

MISSIOON

Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus seisab selle eest, et noortekeskustes tehtav avatud noorsootöö on nähtav ja arusaadav, kohalikud ja riiklikud otsused on tehtud noortekeskuste vajadustest lähtuvalt ning noorsootöötajatel on olemas ressursid ja võrgustiku tugi kvaliteetse teenuse pakkumiseks noortele.

SISSEJUHATUS

MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse (edaspidi Eesti ANK) arengukava on dokument, milles on kirjeldatud ühenduse arengustrateegia aastateks 2021-2030.

Arengukava eesmärgiks on määratleda ühenduse arenguvõimalused koos vajalike ressursside kavandamisega. Arengukava kehtestab ühenduse strateegilised eesmärgid lähtudes liikmete hetkeolukorrast ja vajadustest.

Arengukava koostamisel on arvestatud Eesti noorsootöö seadusega, Noortevaldkonna arengukava 2014-2020, Noortevaldkonna arengukava 2021-2035 tööversiooniga, Välisministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Siseministeeriumi, Rahandusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Maaeluministeeriumi, Keskkonnaministeeriumi, Haridus-ja Teadusministeeriumi ning Justiitsministeeriumi valdkondlike arengukavade ja strateegiliste dokumentidega.

Eesti ANK arengukava on koostatud perioodiks 2021-2030. Arengukava eesmärgid ja nende täitmine vaadatakse üle iga aasta viimases kvartalis. Selle protsessi käigus hinnatakse aasta jooksul saavutatud tulemusi ning tehakse vastavalt vajadusele arengukavas täiendusi.

Käesolevale arengukavale pandi alus 26.03.2019 Tallinnas toimunud üldkoosolekul, kus Eesti ANK liikmed viisid läbi organisatsiooni SWOT analüüsi. Sellele järgnes juhatuse ja tegevmeeskonna poolt riiklike arengukavade ja strateegiate ning avatud noorsootöö ühisosade leidmine ning valdkondlikud töögrupid liikmetega. 29. augusti 2019 arengukava koostamise seminaril ministeeriumite esindajatega ja 17.-18. septembri 2019 Eesti ANK üldkoosolekul toimusid fookusteemade arutelud. Materjalide läbitöötamise protsessides koondusid käsitletud teemad kaheks arengusuunaks ja kuueks fookusteemaks. Arengusuunad on: noortekeskus on valdkonna esindusorganisatsioon oma kogukonnas ja Eesti ANK on valdkonna esindusorganisatsioon riigis ning noortekeskus on sotsiaalse innovatsiooni looja. Fookusteemad on: noortekeskus kui heaolu looja; noortekeskus kui ühiskonna edendaja ja turvalise keskkonna kujundaja; noortekeskus kui mitteformaalse ja formaalhariduse seostaja ja elukestva õppe toetaja; noortekeskus kui ettevõtlikkuse tõstja ja jõustaja tööturule sisenemiseks; noortekeskus kui keskkonnasäästlike eluviiside kujundaja; noortekeskus kui noorte kultuuri looja ja edendaja. Arutelude tulemusena selgusid Eesti ANKi ja noortekeskuste tugevused valdkonna arendajatena, väljakutsed ja eesmärgid ning tegevuskava perioodiks 2021-2025 eesmärkide saavutamiseks. Kõikide fookusteemade omavahelise sünergia ning tegevuskava elluviimise efektiivsuse tagamiseks on tegevuskava jaotunud nelja tugimeetmesse: meetodid, tugi, ressursid ja koostöö.

Eesti ANK arengukava 2021 - 2030 kinnitati 26. mail 2020 toimunud üldkoosolekul.

VÄÄRTUSED

Eesti ANK on uuendusmeelne ühendus ja seega pidevas aja- ja asjakohases muutumises. Arengukava puhul on tegemist koosloomega ühenduse juhatuse, tegevmeeskonna ja liikmete vahel. Lisaks on andnud oma osa muutustesse erinevad osapooled, kellega ühendus suhestub koostöö kaudu ja ühiskond tervikuna. Oleme järginud, et arengukava kaudu loodaks keskkond, mis toetab kokkulepitud väärtuste realiseerumise võimalikkust igapäevases töös ja seda erinevatel otsustustasanditel. Kuigi väärtused on eelkõige inimese individuaalsed uskumused, on ühenduse arendustööks oluline nendes kokku leppida. Sel põhjusel on tegeletud teadlikult väärtussüsteemi loomisega – kus need oleksid lihtsalt sõnastatud ja mõistetavad, mõtestatud eelkõige igapäevase töö kontekstis, innovatsiooni ja uusi tõlgendusi võimaldavad, õiglust toetavad ja aitavad meil väärtusvalikute realiseerumist pidevalt hinnata.

Eesti ANK arengukava alusväärtusteks on aastatel 2021-2030 järgmised kokkulepped:

1. Eesti ANK **noortekeskuse arendustööga seotud väärtusvalikute** puhul järgitakse, et tegevused toetavad avatud noorsootöö põhimõtteid, mis tagavad noortele võrdsed, kättesaadavad, ligipääsetavad ja õiglased tingimused, mis omakorda on noorele vabatahtlikud, tasuta ja kaasava iseloomuga. Noortekeskuses märgatakse, pakutakse noortele individuaalset tähelepanu ja lähenemist, aidatakse kaasa noorte annete avastamisele ning arvestatakse nendega. Noortekeskuse tegevused võimaldavad keskkonda, kus noored ise algatavad, korraldavad ning teostavad oma ideid. Noortekeskusesse oodatakse erinevas vanuses ning taustadega noori ja väärtustatakse nende mitmekesisust. Kokkuvõtvalt on noortekeskus mitteformaalõppe keskkond, kus toimub teadlik juhitud noorte jõustamine nende isiksuse arendamiseks ehk luuakse tingimused kogemuslikuks õppimiseks läbi tegevuse ja suhtlemise. **Avatud noorsootöö kaudu tehtava töö tulemusel toetatakse** noorte vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. **Eesti ANK juhatus ja tegevmeeskond kaasab ja arvestab oma tegemistes** liikmete soove ja ettepanekuid, lähtudes oma töös läbipaistvusest. Juhtimistasand tunnustab liikmete mõtteviiside erinevust ja pakutud eesmärkide mitmekesisust.

2. Eesti ANK **tegev- ja arendusprojektide meeskondade töökeskkonna** aluseks on teadmine, et noortevaldkonna spetsialist on usaldusväärne ja ennast oskuslikult juhtiv spetsialist, kellele võimaldatakse vabadust ning valiku- ja arendusvõimalusi. Oluliseks peetakse avatust muudatustele sh iseseisvat mõtlemist, algatamist ja tegutsemist, loovust, uudsust, eksperimenteerimise julgust ja eesmärgile pühendumist. Eeldatakse vahendite otstarbekat ja sihipärast kasutamist.

3. Eesti ANK **noortekeskuste noorsootöötajatega** seotud arendustöö väärtusvalikute puhul eeldatakse, et noorsootöötaja lähtub oma igapäevastes tegevustes noorsootöö üldistest põhimõtetest ja kutse-eetikast ning on eelkõige noore arengu toetaja.

4. Eesti ANK poolt **algatavate tegevuste puhul eeldatakse**, et need on tulevikku arvestavad, julged, tõenduspõhised ja uuenduslikud ning keskkonnasäästlikud. Samas on kriitilise tähtsusega ka loodud programmide pidev arendustöö, jätkusuutlikkus ja stabiilsus. Lisaks toimub arendustöö kompleksselt, seega kõik tegevused täiendavad üksteist, luues ühtse pildi teekonnast, kuhu liigume.

5. Eesti ANK peab oma töö aluseks **regionaalset võrdse kohtlemise ja koostööpartnerluse printsiipi**, seega on meie igapäevane töö ja arendusprojektid eelkõige seotud üle-eestilise lähenemisega kaasates võrdsetel alustel erinevate valdkondade osapooli. Avatud noorsootöö kvaliteetne ja võrdne regionaalne kättesaadavus on ühenduse jaoks kriitilise tähtsusega. Eesti ANK peab oluliseks, et koostöö põhineb alati heatahtlikul partnerlusel, vastastikusel lugupidamisel ja tunnustamisel.

6. Eesti ANK järgib oma **esindusfunktsioonide täitmisel, arendus- ja igapäevases töös erinevate osapooltega** üldinimlikke väärtusi nagu ausus, hoolivus, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu ning ühiskondlikke väärtusi nagu vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.

EESTI ANK KRIITILISED EDUTEGURID

Kriitiliste edutegurite esile toomine Eesti ANKis aitab välja selgitada, kas organisatsioon oma valdkonnas on eesmärke täitev, konkurentsivõimeline, jätkusuutlik ja edukas. Tegemist on Eesti ANKi tuleviku seisukohalt otsustavate näitajatega, mille abil kasvab teadlikkus organisatsiooni oluliselt mõjutavatest teguritest, mis aitavad enim saavutada edu valdkonnas.

Kriitiliste edutegurite väljatoomisel on võetud aluseks liikmete küsitlused ja SWOT analüüs ning on lähtutud Eesti ANK strateegilistest eesmärkidest.

Eesti ANKi ja tema stabiilse ning kasvava liikmeskonna tugevus on erinev sisemine teadmine ja eripärasus üle kogu maa. Väljakutseks on inimeste liikumine üle kogu maa, liigub inimene ja koos temaga kogemus ja teadmine. Võimaluseks on riiklik koostööhuvi meie suunal ja ohuks on väline segadus valdkonnas.

Kriitiline edutegur

- Strateegiline partner riigile
- Ekspertiisteadmised valdkonnas ja pädev juhatus ning tegevmeeskond
- Kvaliteetse ja mitmekülgse noorsootöö arendamine (noorsootöötajate kutsestandard, palk, puhkus, koolitused, projektid, nõustamine, hangetes osalemine jmt)
- Noortekeskuste Hea Tava olemasolu
- Avatus ekspertiisteadmiste jagamisele
- Regionaalse lähenemise tagab üle-eestiline liikmeskond

Toetav edutegur

- Liikmete kui valdkonna ekspertide kaasamine
- Innovatsioonijulgus ja -valmidus
- Toimiv ristmeedia
- Laiaulatuslik võrgustik ja kaasatus
- Positsioon riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil
- Diplomaatia

STRATEEGIA ELLUVIIMINE JA HINDAMINE

Eesti ANK arengukava on koostatud perioodiks 2021-2030. Arengukavas plaanitud tegevuste elluviimise eest vastutavad ühenduse liikmed, liikmete poolt valitud juhatus ning büroo töötajad.

Arengukava tulemuslikkust näitavad püstitatud eesmärkide täitmine, tegevuste edukas elluviimine ning liikmetelt ja koostööpartneritelt saadud tagasiside.

Arengukava tulemusi hinnatakse liikmete ja koostööpartnerite hulgas läbi viidud rahulolu-uuringute, seireküsimustike ja vestluste ning raportite kaudu. Saadud info ja arvamused võetakse arvesse arengukava muudatuste sisseviimisel.

Arengukava vaadatakse koos liikmetega iga aasta tagant viimases kvartalis toimuval Eesti ANK üldkoosolekul. Enne üldkoosolekut saadetakse liikmetele arengukava tegevuskava hindamise küsitlus, kus päritakse teemade aktuaalsuse kohta ning küsitakse arvamust arengukava täitmise osas.

Arengukava vaatab iga-aastaselt üle Eesti ANK juhatus ja tegevmeeskond. Liikmed saavad samuti teha jooksvalt täiendusettepanekuid. Vajadusel suunatakse muudatused üldkoosolekule kinnitamiseks.

EESTI ANK ARENGUSUUNAD

Noortekeskused on noorte heaolu ning toetava arengukeskkonna loojad. Iga noortekeskus on leidnud või leidmas oma teed ja spetsiifilist suunda, et toetada noori kiirelt muutuvas ja mitmekülgses ühiskonnas. Pidev kohanemine ja sotsiaalne innovatsioon on noorte elu osa, et tänases ühiskonnas leida oma tee.

NOORTEKESKUS ON SOTSIAALSE INNOVATSIOONI LOOJA

Noortekeskus on koht, kus kohtuvad noored, kes eristuvad oma erinevate huvide ja taustsüsteemiga ning kus ruumiline tegevusvabadus loob võimaluse uuteks ideedeks, kontaktideks, kultuurivahetuseks, kogemuste jagamiseks, mille põhjal tekivad uued kultuurid ja ideed. Noorsootöösse sisenedes tulevad noored välja oma igapäevakeskkonnast, saavad uuesti energiaga laetud, et minna oma ideid ellu viima. Koos luuakse uut kultuuri, millesse igaüks annab panuse oma väikese või suure sisendi kaudu. Avatud noorsootöö on sotsiaalse innovatsiooni loomine, inimeses endas, tema tegevusgrupis või kogukonnas laiemalt. Kiiresti muutuv ühiskondlik elu nõuab avatud noorsootöö tegevuste arendamise vaadet pidevalt uuenevas keskkonnas. Innovatsioonis on oluline erinevate osapoolte omavaheline sünergia ja iga osapoole uuenduste mõju innovatsioonile kui tervikule. Eesti ANK arengukava lähtub teadmisest, et innovatsiooni ja uusi arenguid saab luua sidusrühmade tugeva suhtevõrgustiku toel, milles saab kogu süsteem endast teadlikuks ja kujundab end ümber, et paremini toimida. Avatud noorsootöö keskmes on noor, kelle areng ja eneseteostus ühiskonnas on tulevikku silmas pidades kriitilise tähtsusega ning selles maailmas noore ümber tuleb näha erinevaid valdkondi põimumas ning koosloomes saavad sündida parimad lahendused.
Eesti ANK arengukava 2021-2030 on seadnud tegevusfookusesse kuus erinevat teemat, mis loovad noore jaoks sidusa maailma. Sotsiaalse innovatsiooni, mille eesmärgiks on õnnelik noor, loomiseks on noorsootööst lähtuvalt vajalik luua muutusi kõikidel sidusaladel. Igas teemas on noortekeskustes olemas senine kogemus, seistakse silmitsi väljakutsetega ning on seatud olulised eesmärgid.

Sotsiaalne innovatsioon on ideede (tooted, teenused ja mudelid) uuendused, mis vastavad samaaegselt sotsiaalsetele vajadustele ja loovad uusi suhteid või koostööd. Teisisõnu, need on uuendused, mis on ühiskonnale kasulikud ja suurendavad ühiskonna tegutsemisvõimet.
Murray, R., Caulier-Grice, J., Mulgan,G. (2010). The open book of social innovation. The Young Foundation.

NOORTEKESKUS ON VALDKONNA ESINDUS-ORGANISATSIOON OMA KOGUKONNAS JA EESTI ANK ON VALDKONNA ESINDUSORGANISATSIOON RIIGIS

Noortekeskused on oma kogukonnas väga tähtsal kohal, sest töö olemuseks on olla tugi ja erinevate võimaluste pakkujaks sealsele noorele. Noortekeskused pakuvad avatud noorsootöö teenust. Noortekeskused töötavad noore heaks ja kaasavad enda ümber erinevaid inimesi, et ühiselt luua noori toetav ja koostöiselt toimiv keskkond. Noortekeskused on kaasatud kohaliku kogukonna elu planeerimise ja teostamise protsessi. Nad osalevad erinevate organisatsioonide arengukavade koostamisel, võrgustike kohtumistel ning panustavad kogukonna ühitegevustesse. Eesti ANK on avatud noortekeskuste esindusorganisatsioon, kes esindab noortekeskuste huve ja vajadusi ning arendab vajaduspõhist koostööd erinevate osapoolte vahel. Eesti ANK räägib kaasa avatud noorsootöö korraldamisel kohalikul-, maakondlikul- ja riiklikul tasandil ning osaleb noorsootöö valdkonna arengu protsessides. Arendusprotsessides on välja kujunenud noortekeskustes tugevused, mis võimaldavad fokusseerida oma tegevusi erinevatele teemadele, olla tugev kogukonna arendaja ja noore enesearengut võimaldava maailma kaaslooja. Avatud noorsootöö põhimõtetele tuginemine on loonud noortekeskusest ainulaadse tegevusruumi noortele.

Tugevused

- Noortekeskustel on olemas teadmine kohalikust kontekstist ja oskus kaasata noori.
- Noorte osalus tegevustes on vabatahtlik.
- Noortekeskus tegutseb põhimõttel, et erinevused loovad mitmekesisust.
- Noortekeskuses on võrdsed võimalused igale noorele.
- Noortekeskustest on kujunenud noorte vajadusi arvestav tegevusruum.
- Noortekeskuste tegevused on noortele kättesaadavad ja tasuta.
- Noortekeskuses toimub noorte aktiivsuse toetamine, tunnustamine ja eksperimenteerimine koos edasisidestamisega.
- Noortekeskustes on välja kujunenud tugev oskus märgata abivajavat noort ning noorte vajadusi laiemalt.
- Noortekeskused on tegevustes mitmekülgsed, olemas on spetsiifilised programmid ja metoodikad ning ekspertiisteadmised.
- Noortekeskuste noorsootöötajad on avatud, loomingulised, paindlikud ning usaldusväärsed koostööpartnerid.
- Noortekeskustes toimuvad kohtumised partneritega, osaletakse erinevates töögruppides ja komisjonides.
- Noortekeskus omab vajalikku koostöövõrgustikku tegutsedes valdkondade suhtes lõimijana.
- Noortekeskus on fokusseeritud noore õppimiskogemusele.
- Noortekeskustel on pikaajalised kogemused programmide elluviimisel.

- Noortekeskus hoiab traditsioone, kuid samas on avatud ja uuendusmeelne.
- Noortekeskustes on olemas hea taristu noorte ettevõtlikkuse toetamiseks.
- Noortekeskus on väärtuslik koht kultuurilise mitmekesisuse tutvustamiseks.
- Noortekeskus on neutraalne keskkond, kus tegeldakse ühiskondlike protsesside selgitamisega.

Noorsootöö valdkonna kui terviku ning avatud noorsootöö arendajana põrkuvad noortekeskused erinevate väljakutsetega, mis vajavad oskusi, teavet ning tugevat koosloomet, et leida efektiivsed arengusuunad.

Väljakutsed

- Noortekeskused ei ole piisavalt riiklikult toetatud.
- Noortekeskuste positsioon kohalikus hariduskogukonnas ei ole veel tugev ning jätkusuutlikku kindlust pakkuv.
- Noortekeskuste potentsiaal noorte heaolu ning enesearengut tagava tegevusruumina on kogukondlikult alarakendatud.
- Üldine teadlikkus noorsootöö valdkonnast on ebaselge.
- Noortekeskustes puudub piisavalt vajaliku ettevalmistusega spetsialiste.
- Noortekeskuste tegevused on lühiajalise fookusega.
- Noortekeskuste plaanid on pigem lühiajalised kui laiemat ja kaugeleulatuvamat ühiskondlikku muutust taotlevad.
- Noortekeskused on eriilmelised, kuid nende tugevused on märkamata ja toetamata.
- Noortekeskustes on vajadus kohaneda pidevalt noorte uuenevate vajaduste ja tulevikuperspektiividega.

Noortekeskuste ees olevate väljakutsete lahenduseks on Eesti ANK seadnud eesmärgid ning tegevusfookused.

Eesmärgid

- Valdkonnas töötavad motiveeritud, väärtustatud ning kutsealase kindluse ja kompetentsiga noorsootöötajad.
- Noorsootöötajad tunnevad end tugevalt kogukonna liikmena.
- Kogukonnad mõistavad avatud noorsootöö väärtust.
- Noorsootöö korraldamine on tõestuspõhisem ja teadlikum.
- Noorsootöötajad on toetatud kohalikul ja riiklikul tasandil.
- Avatud noortekeskustes on erinevate tegevuste elluviimine asja- ja ajakohane, stabiilne ja ressursiliselt toetatud.
- Noortekeskused on leidnud oma tugevusfookuse ning sellele toetudes arendavad enda tegevusi.
- Noortekeskused on koosloovad valdkonna siseselt ja sidusvaldkondadega koostöös.
- Noortekeskustes luuakse koos noortega innovaatilisi lähenemisi erinevatel teemadel ja erinevates keskkondades.
- Noorsootöötajad oskavad kommunikatsioonitegevusi teadlikult ellu viia.

FOOKUSTEEMAD

1. NOORTEKESKUS KUI HEAOLU LOOJA

Noortekeskusel on oluline roll noortele tingimuste loomiseks, mille toel tunnevad nad end õnnelikena. Õnnelikkus võib igal inimesel seisneda erinevas ajahetkes erinevates asjaoludes ning seetõttu on ka noortekeskuse roll väga eriilmeline ning võimalusi pakkuv arvestades maailma mitmekesisust. Noortekeskused on ellu rakendanud erinevaid tegevusprogramme noorte eduelamuse tagamiseks, nt Murdepunkt aastatel 2015-2016, Riskilaste toetusprogrammi rakendamine läbi noortekeskuste aastatel 2015-2016, Noorte Tugila programm ja NEET-noorte tugiteenuse rakendamine aastatel 2015-2021. Läbi suunatud programmide on noortekeskustes kasutada erinevad metoodikad - motiveeriv intervjueerimine, mobiilne noorsootöö, juhtumikorraldus jne.
Noortekeskuste meeskondi on toetatud läbi coachingu sessioonide, kovisioonide ja supervisioonide.
Noortekeskustel on tugev kohalik roll noortele võrdsete võimaluste loomisel, eelkõige avatud noorsootöö meetodi rakendamine ja erinevate vahendite kasutusele võtmine.

Väljakutsed

- Koostöö ebaselged eesmärgid teiste valdkondadega noorte toetamisel.
- Meetodite, sh riskioludes noortele suunatud meetodite vähesus noorsootöös.
- Piirkondlikud erinevused noorsootöö võimalustes.
- Noorsootöö potentsiaali vähene tundmine teiste osapoolte poolt.
- Spetsialistide puudus individuaalse lähenemise rakendamiseks ja spetsialistide vähene motiveeritus.

Eesmärgid

- Noortekeskuste töös rakendatakse erinevaid uusi meetodeid, mis arvestavad individuaalsete huvide ja vajaduste mitmekesisust.
- Erinevate sidusvaldkondade omavaheline toimiv sünergia noore ümber, sh ka ühine väljaõpe ning teadlikkus üksteise rollidest.
- Noortekeskuste meeskondade pidev ja toimiv toetamine.
- Noortekeskuste inim-, teadmiste- ja vahendite ressurss on kaardistatud ning tugevdatud.
- Noortekeskus on usaldusväärne partner nii ennetustegevuses kui juhtumikorralduses igale noortega töötavale asutusele.

2. NOORTEKESKUS KUI ÜHISKONNA EDENDAJA JA TURVALISE KESKKONNA KUJUNDAJA

Noortekeskustel on oluline roll noortele turvaliste arengutingimuste loomisel, mis toetab nende kasvamist ja arenemist aktiivseks kodanikuks, kes hoolib nii enda kui unikaalse isiksuse arendamisest kui ka kogukonnast ja ühiskonnast laiemalt tema ümber. Peamised märksõnad on noorte kaasamine ja ühiskondlike protsesside selgitamine, et noored märkaksid ümbritsevat ja teadvustaksid probleemide lahendamise võimalikkust. Noortekeskuse tööpõhimõtete aluseks on noorte toetamine nende vajadustest lähtuvalt, mistõttu on pakutavad tegevused paindlikud ja lähtuvad eelkõige iga erineva noore võimetest. Sel põhjusel ei ole noortekeskuses võimalik luua toetussüsteeme, mis sobivad kõigile, eelkõige peab olema tagatud laiapõhjaline valmisolek vastata noorte sh kogukonna ja ühiskonna kiiretele muutuse vajadustele. Noortekeskused on varasemalt ellu viinud ning viimas mitmeid teemaga seotud projekte ja programme nagu Tulevikulinn (2009), Noorte Omaalgatuste Fond ANKide juures (NAF, 2010-2013), noorte vabatahtlikus tegevuses osalemise edendamine (sihtgrupp: noored, kes ei õpi ega tööta, 2013-2014), noorte ideede projektifond Nopi Üles (2016-2020), PickUp- Briti eri (2016-2020), KOV enda eelarvest toetatud omaalgatuse toetamise fondid, kaasanud oma töösse nii noori kui ka täiskasvanutest vabatahtlikke, pakkunud praktikakohti õpilastele ja tudengitele, loonud ja toetanud osaluskogusid (aktiivgrupid, noorte volikogud jt), toetanud ja juhendanud haridusasutusi loov- või uurimistööde elluviimisel, toetanud erinevate ressurssidega noorte projektide elluviimist jmt. Mitmed tegevused vajavad jätkamist ja edasiarendust. Noortekeskuste tegevuste põhifookuses on noor ja tema huvipõhine oskuste areng ning saadud teadmistega seotud tegevuste tagajärjel võimalik mõju kogukonnale laiemalt. See on riiklikult oluline teema, sest ühiskond vajab kokkulepitud väärtusruumis toimimiseks enda potentsiaali tundvaid, aktiivseid ja kaasa mõtlevaid ühiskonnaliikmeid.

Väljakutsed

- Noorte ja noorsootöötajate teadlikkus osalusvõimalustest ja selle toetamisest on ebaühtlane.
- Ühiskondliku edukultuse surve (ühiskondlik tunnustamine), mistõttu noored planeerivad aega rohkem formaalhariduse suunas.
- Välistoetuste lõppemine ja loodud tegevusvõimaluste jätkusuutlikkus kohalikul tasandil ilma üldise koordineerimiseta.
- Mittetulundussektori noortekeskuste jätkusuutlikkuse ebakindlus (nt pikaajaliste plaanide seadmine ja jätkusuutlikkuse tagamiseks ressursside olemasolu).
- Traditsioonilised osalusvormid ei ole kõikide noorte jaoks huvipakkuvad.
- Kogukondlikke koostööressursse ei ole piisavalt rakendatud.

Eesmärgid

- Avatud noorsootöö ja noortekeskuste potentsiaali teadlikum kasutamine noore aktiviseerimisel.
- Noorsootöö ja noortekeskuste potentsiaal ja võimalused noorte aktiviseerimisel ja kogukonda lõimimisel on osapooltele ja üldsusele laiemalt arusaadavad ja toetatud.
- Noortekeskus on usaldusväärne ja ametlikult tunnustatud partner kodanikuühiskonna arendamisel.
- Pidev kogukonna areng läbi toetatud noorte.

3. NOORTEKESKUS KUI MITTEFORMAALSE JA FORMAALHARIDUSE SEOSTAJA NING ELUKESTVA ÕPPE TOETAJA

Noortekeskustel on oluline roll noortele mõtestatud arengukeskkonna loomisel. Noortekeskustes on kasutusel mitmed lähenemisviisid sh mitteformaalne õpe (MFÕ), kus noored saavad vaba tahte alusel osaleda eesmärgistatud ja noorsootöötajate või ka noorte endi poolt juhitud kogemusõppes, mille kaudu mõistavad, mida ja miks noorsootöös tehakse ning milliseid oskusi on neil võimalik omandada ja kuidas neid oskusi saab teistesse eluvaldkondadesse üle kanda. Lisaks saavad noortekeskused MFÕ kaudu teha koostööd erinevate haridusasutustega, et muuta igapäevast formaalset õpet noorte jaoks huvitavamaks ja toetada neid õppekava eesmärkide täitmisel (nt noorsootöös tehtu arvestamine formaalhariduses).
MFÕ on lähenemisviisina noortekeskuste igapäevane tegevus, ühiste riiklike arendustegevustena on noortekeskused varasemalt ellu viinud alates 2003. aastast ANK konkursi projekte, mille peafookuses on olnud avatud noorsootöö arendamine kaasates selleks muuhulgas teadlikumalt MFÕ lähenemise võimalusi. Eesti ANK eestvedamisel loodi Varaait programm, mida noortekeskused kasutavad siiani.
Erinevate õppevormide seostamine noortekeskustes võimaldab noortele ja ühiskonnale anda selge sõnumi, et igal õppevormil on väärtus, kus õppevormide segunemise toel tekib soodne pinnas elukestvaks õppeks ka tulevikus.

Väljakutsed

- Noorsootöötajate oskusteave mitteformaalõppest kui lähenemisviisist on ebaühtlane.
- Noorsootöötajate teadlikkus mitteformaalõppe ja formaalhariduse seostamise võimalustest on ebaühtlane.
- Noortekeskustes tehtava MFÕ mõju noorele hindamise oskus on pigem madal.
- Haridusasutuste ja KOV teadlikkus formaalhariduses noorsootöös tehtava MFÕ seostamiseks ja/või tunnustamiseks ei ole piisav.

Eesmärgid

- Noorsootöötajad omavad oskusteavet mitteformaalse õppe elluviimiseks ja analüüsimiseks noortekeskustes.
- Noortekeskuses on loodud noorele tema arengut soosiv ja toetav õppekeskkond.
- Noortekeskustes kasutatakse noorte toetamisel teadlikumalt ja oskuslikumalt mitteformaalõppe võimalusi.

- Kogukond mõistab, mis on mitteformaalne õpe, milliseid eluoskusi need tegevused toetavad ja et noortekeskustes toimub õppeprotsess peamiselt mitteformaalõppe tegevuste kaudu.
- Kogukonna ja riikliku tasandi haridussüsteemis toimib teadlik koostöö noorte õpiteede valikute ja nende toetamisel.
- Noorsootöö tegevustes omandatava tunnustamine ja väärtustamine formaalhariduse õppekava läbimisel ja eesmärkide täitmisel.

4. NOORTEKESKUS KUI NOORTE ETTEVÕTLIKKUSE JÕUSTAJA TÖÖJÕUTURULE SISENEMISEKS

Noortekeskustes toimub palju tegevusi, mis oma olemuselt aitavad kaasa noorte ettevõtlikkuse tõusule ning valmistavad noori ette tööjõuturule sisenemiseks. Ettevõtlikkuse edendamiseks rakendatakse erinevaid programme ja fonde, sh „Nopi Üles", „Ideeviit" ja paljudes omavalitsustes ka noortele mõeldud noorte omaalgatusfond. Paljudes piirkondades on noortekeskused suviste noortemalevate koordineerijad, pakkudes sel moel noortele esmast ametlikku töökogemust. Täiendavalt korraldatakse töövarjupäevi, erinevaid ameteid tutvustavaid töötube ning juhendatakse mini- ja õpilasfirmade tegevusi. Noortekeskustes pakutav huvitegevus ning vabatahtliku töö võimalused toetavad ettevõtlikkuse kasvu, sest uutest kogemustest ja avastustest võib selguda elukutse eelistus. Samuti on noortekeskus turvaline katsetamise ja enda kutsumuse väljaselgitamise koht. Otseselt ja eesmärgistatult aitab noorte tööellu sisenemisele kaasa Noorte Tugila programm, millega on liitunud paljud noortekeskused.

Väljakutsed

- Noortekeskuste töö mõtestamine noorte omaalgatuse ja ettevõtlikkuse toetaja rollina ei ole selge.
- Noorte teadlikkus ettevõtlusest, tööjõuturust ja enda osast selles on vähene.
- Noortekeskuste osalus kogukondliku ettevõtluse ja tööelu arenduses on vähene.
- Noortekeskustes puuduvad tööeluga seotud teemade käsitlemiseks vajaminevad ressursid.

Eesmärgid

- Noortekeskus on teadlik noorte potentsiaali avastaja ja omaalgatuse ning ettevõtlikkuse arendaja.
- Noorsootöötaja pädevused toetavad ettevõtliku hoiaku kujundamist noores, mis abistavad neid hiljem tööjõuturule sisenemisel.
- Noortekeskus on osa kohaliku omavalitsuse, kogukonna ja ettevõtjate võrgustikust, mis toetab noortes ettevõtliku hoiakute kujunemist.
- Noortekeskustes rakendatakse ettevõtlikkust suurendavaid tegevusi ja meetodeid.

5. NOORTEKESKUS KUI KESKKONNASÄÄSTLIKE ELUVIISIDE KUJUNDAJA

Noortekeskustel on tähtis roll säästva ning keskkonnale suunatud hoiakute kujundamisel. Noortekeskus oma tegevustega on väärtuste looja, millele sisendi annavad noored. Keskkonnasäästlik ja loodust väärtustav hoiak on olnud noortekeskustes olulisel kohal. Noortekeskuste tegevuste kaudu on noored saanud osa keskkonnateadlikest tegevustest, panustanud ise heakorratööde ja erinevate loodussäästvate algatustega. Üle-eestiliselt on viidud noortekeskuste koostööna ellu ulatuslik loodust väärtustav ühismatk "Kas hundil on pojad või kutsikad". Keskkonnakaitse temaatika on z-põlvkonna erilises huvifookuses ning seetõttu on noorte enda ideede ja loovuse rakendamine noortekeskuse keskkonnaväärtuste arendamisel olulisel kohal. Keskkonnakaitse teema teadvustamine noortekeskuses ja selle tõhustamine tagab noortele võimaluse ennast arendada, luua enda põhimõtetele vastav noortekeskus ja olla sellega terves kogukonnas eeskujuks. Noorte algatusi toetab koostöö teiste organisatsioonide, noortekeskuste ja üleskutsetega (Teeme ära, KIK projekt, Konnad teelt, riiete ringlus jne).

Väljakutsed

- Noorsootöötajate ebaühtlane teadlikkus keskkonnaalastest teemadest.
- Erinevate keskkonnasäästlike taristuvõimaluste piiratud kättesaadavus.
- Riiklike keskkonnaalaste tugi- ja teemategevuste vähesus noortekeskuste suunal.
- Lisavahendite puudumine keskkonnakaitsetegevuste elluviimiseks.
- Noortekeskuste kui keskkonnasäästliku asutuse kontseptsiooni puudumine.

Eesmärgid

- Noortekeskuse keskkond on eeskujuks noortele.
- Noortekeskus on energia- ja loodussäästlik luues noortele turvalise ja keskkonnasõbraliku ruumi.
- Noortekeskuste keskkonnaalased võimalused ja väljakutsed on kaardistatud.
- Noortekeskustes on kasutusel keskkonnaalased ja - säästlikud rakendused ning vahendid.
- Noortekeskustele on loodud keskkonna "Hea tava".
- Noortekeskustes rakendatakse keskkonnasäästlikke põhimõtteid.

6. NOORTEKESKUS KUI NOORTEKULTUURI LOOJA JA EDENDAJA

Noortekeskus kannab edasi noortekultuuri, sest seal on loodud kõik tingimused loovuse arendamiseks ning iseseisva isiksuse kujundamiseks. Noortekeskuse töötaja roll on olla tegevuste mõtestamisel abiks ja toetada mitmesuguseid väärtusi, mida noored esindavad. Samuti on noorsootöötaja see, kes selgitab ja tõlgendab ühiskonnas toimuvaid protsesse objektiivselt ja apoliitiliselt. Noortekeskus on neutraalne pind, kus hinnanguid ei anta ning see tagab sallivama ja empaatilisema ühiskonna kasvamise. Noortekeskuse avatus loob eeldused rahvusvaheliseks noorsootööks, sh praktiliseks keeleõppeks, toetab noorteinfo kättesaadavust ning pakub võimalusi tänava-noorsootööks. Kultuurilise mitmekesisuse toetamiseks noortele on noortekeskused alates 1998. aastast viinud ellu mitmeid kohalikke (nt rahvuskultuuride õhtud) ja rahvusvahelisi (noortevahetused, vabatahtlik teenistus, koolitused jmt) ühistegevusi, perioodil 2015-2020 on Eesti ANK toel Eesti noortekeskustesse jõudnud 26 vabatahtlikku noort Euroopast ja saadetud väljapoole Eestit vabatahtlikuks mitmeid noori, lisaks noortekeskuste enda rahvusvahelised projektid.
2017. aastal liitusid 50 noortekeskust Eesti Lastekirjanduse Keskuse Laste ja noorte kultuuriaasta 2017 suurprojektiga "Mina ka". Avatud noortekeskus on väärtuslik arengukeskkond kultuurilise mitmekesisuse tutvustamiseks, arendades seega maailmakodanikke, kes toetavad mitmekesisust, on tolerantsed ja avatud meelega.

Väljakutsed

- Ühiskonna ja kogukonna üldine meeleolu, poliitika muutumine või maailmavaatelised erinevused mõjutavad suuresti noortekeskuse igapäevast tegevust.
- Noorsootöötajate teadlikkus noorteinfotööst, inimõigustest, noortekultuuri ja kultuurilise mitmekesisuse ja lõimumisega seotud meetoditest ning tegevusvõimalustest on ebaühtlane.
- Noortekeskuste tegevuste rakendamisel ei ole noorte subkultuuride ja üldise kultuurilise mitmekesisuse teguriga piisavalt arvestatud.
- Kogukondlikke ja riiklikke kultuurialaseid koostööressursse ei ole piisavalt või on piirkonniti ebaühtlaselt rakendatud.

Eesmärgid

- Noortekeskused osalevad rahvusvahelistes tegevustes ning panustavad rahvusvahelisse noorsootöösse.
- Noortekeskuste noorsootöötajatel on teadmised kultuurilise lõimumise tegevuste elluviimiseks.
- Noortekeskused on noorte subkultuure toetavad asutused, mis tegutsevad inimõiguste ja solidaarsuse põhimõttel.
- Toimiv koostöö mäluasutustega, sh vastava ministeeriumiga.
- Kasutatakse kultuurilisi pädevusi arendavaid meetodeid avatud noorsootöös.
- Noortekeskus on tunnustatud partner kultuurilise mitmekesisuse arendamisel kogukonnas.

SUMMARY

ASSOCIATION OF ESTONIAN OPEN YOUTH CENTRES DEVELOPMENT PLAN 2021 - 2030

The NGO Association of Estonian Open Youth Centers' (hereinafter AEYC) Development Plan is a document containing the association's development strategy for 2021 – 2030. The purpose of the Development Plan is to define the association's developmental perspective, together with the planning of the necessary resources. The Development Plan establishes the association's strategic objectives based on the current situations and needs of its members.

AEYC is a nationwide umbrella organization that unites youth work institutions operating in Estonia using the open youth work method.

The members of AEYC are youth centers, which juridical persons are non-governmental organizations (NGOs), foundations (FDNs) and local governments (LGOVTs).

The main target group of the AEYC is the leaders of the open youth centers, youth workers, and volunteers. AEYC supports their activities which create the conditions for the youth to develop comprehensively.

Our common goal is to constantly create and maintain the space where young people can be themselves. Space where one can explore, discover, initiate; where there is somebody who actually wants to know how one is doing and what is on one's mind. In that space one can be honest in its emotions, words, and opinions because somebody is listening, somebody is interested in what is being said. And the youth will find the way there by themselves, on their own will, because in that room they see value in themselves. It is in our power to really accept them, to mutually trust each other, to think with our hearts. To offer that safe space where one can lower the mask when stepping in, where one will find the courage to say "yes" to the opportunities, and confidently move towards one's dreams in a rhythm of discovery.

VISION

Youth centers all over Estonia are creative together, open to the new, and have a strong place in the local education system.

MISSION

The Association of Estonian Open Youth Centers advocates for the open youth work in the youth centers to be visible and understandable, for local and national decisions to be tailored to the needs of the youth centers, and that the youth workers have the resources and network support to provide a quality service for young people.

The main topics of the Development Plan

Youth center is a creator of social innovation.

Youth center is the representative organization of the youth field in its community and AEYC is the representative organization of the youth field in the country.

Focus topics

1. Youth center as the creator of the welfare.

2. Youth center as the promoter of the society and the creator of the secure environment.

3. Youth center as the link between non-formal and formal education and the supporter of the lifelong learning.

4. Youth center as the entrepreneurship enhancer and the enforcer for the entrance to the labor market.

5. Youth center as the designer of environmentally sustainable lifestyles.

6. Youth center as the creator and promoter of the youth culture.

AEYC is an innovative association and thus in a constant change of time and relevance.

Fotod: Martin Mark / Canva

LISA NR 1. TEGEVUSKAVA

TEGEVUS	TEOSTAMISE AEG					TEOSTAJA	TULEMUS	MÕÕTUR
	2021	2022	2023	2024	2025			
1. Meetodid								
1.1. Avatud noorsootöö uuendamise kontseptsiooni ja temaatiliste juhendite loomine ja pidev arendustöö.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, eksperdid	Olemas on rakendatav kontseptsioon ning asja- ja ajakohased temaatilised juhendid.	Tegevuste toimumise raport.
1.2. Avatud noortekeskustele suunatud koolituste kättesaadavuse tagamine ka teiste valdkondade esindajatele ühise info- ja teadmisteruumi arendamiseks.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, koolitajad, koostööpartnerid teistest valdkondadest	Koolitustel osalevad ka tihedalt noortekeskuse tööga seotud teised spetsialistid.	Tegevuste toimumise raport, osalejate arv, koostööpartnerite arv ja valdkondade esindatus.
1.3. Mobiilse noorsootöö ja avatud noorsootöö ühisosade kontseptsiooni ajakohastamine ja arendustegevus.	x	x	x	x	x	Eesti ANK	Ajakohaselt rakendatav kontseptsioon.	Rakendajate tagasiside.
1.4. Kultuurilist pädevust arendavate erinevate töötubade väljatöötamine ja rakendamise toetamine.	x	x	x	x	x	Eesti ANK	On loodud ja tehtud e-varaaita kättesaadavaks erinevad temaatilised töötoad.	Loodud erinevate töötubade arv.
1.5. Uue ettevõtlikkusprogrammi loomine ja arendamine noortekeskustele noorte töökasvatuseks.		x	x	x	x	Eesti ANK	Programm on loodud ja rakendatud noortekeskustes.	Rakendamise seire noortekeskustes.

1.6. Mitteformaalõppe, formaalhariduse ja avatud noorsootöö ühisosade kontseptsiooni loomine ja arendamine.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, haridusasutused	Olemas on rakendatav kontseptsioon.	Tegevuste toimumise raport.
1.7. Noorte UP-lift programmi loomine ja arendamine noorte osaluseks noortekeskuse otsustusprotsessidesse.		x	x	x	x	Eesti ANK, KOVid	Programm on loodud ja rakendatud noortekeskustes.	Rakendamise seire noortekeskustes.
1.8. Sisserännanute toetamise, juhtumikorralduse ja avatud noorsootöö ühisosade kontseptsiooni loomine ja arendamine.		x	x	x	x	Eesti ANK, Pagulasabi MTÜ, Siseministeeri-um	Olemas on rakendatav kontseptsioon.	Tegevuste toimumise raport.
1.9. Programmide Murdepunkt, Noorte Tugila, Nopi Üles väärtustamine ja rakendamine.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, noortekeskused, KOV-id, ministeeriumid	Programmid on noortekeskustes rakendamisel.	Programmide rakendamise regulaarne seire.
1.10. Noorte sotsiaalse heaoluga seotud uuenduslike meetodite hankimine ja rakendamine noortekeskustes.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, koostööpartnerid	Noortekeskuste igapäevatöösse on kasutusse võetud vähemalt 5 uut tõenduspõhist meetodit.	Tegevuste toimumise raport.
1.11. Enesejuhitud õppimise metoodika juhendmaterjali koostamine, rakendamine ja arendamine noortekeskustes.	x	x	x	x	x	Eesti ANK	Juhendmaterjal on noortekeskustes rakendamisel.	Tegevuste toimumise raport.

1.12. Haridusasutustele uurimistööde, loovtööde, baka- ja magistritöö tasandi noortekeskustega seotud teemade pakkumise ja juhendamise kontseptsiooni loomine, infotöö ja pidev rakendamine.		x	x	x	x	Eesti ANK	Olemas on rakendatav kontseptsioon.	Tegevuste toimumise raport.
1.13. Noortekeskuste Hea Tava ja sellel põhineva hindamismudeli ning avatud noortekeskuste kvaliteedimärgise kontseptsiooni loomine ja arendus.	x					Eesti ANK	Olemas on rakendatav kontseptsioon.	Tegevuste toimumise raport.
1.14. Keskkonna Hea Tava loomine noortekeskustes.	x	x				Eesti ANK, teised osapooled	Noortekeskused on enda töös ja tegemistes arvestavad Keskkonna Hea Tavaga ning kasutavad seda igapäevaselt.	Materjali vaatamise ja allalaadimise arv.
1.15. Noorte tervist edendavate meetodite ja programmide teadlikum rakendamine noortekeskustes.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, teised osapooled	Füüsilist ja vaimset tervist toetavad tegevused noortekeskustes.	Tegevuste toimumise raport.
2. Toetavad tegevused								
2.1. Avatud noorsootöö arendamine koostöös kohalike omavalitsustega (koolitused, nõustamine jm).	x	x	x	x	x	Eesti ANK, kohalikud omavalitsused	Avatud noorsootöö pidev arenguprotsess.	Seireküsimustik

2.2. Töökorralduslike ja juriidiliste küsimuste lahendamise tugi noortekeskuste noorsootöötajale kohaliku omavalitsuse tasandil.	x	x	x	x	x	Eesti ANK	Noorsootöötajad on nõustatud.	Nõustamiste arv ja päringute teemad.
2.3. Noorsootöötajatele pakutakse sisulist tööalast juhendamist (coaching, supervisioon, kovisioon).	x	x	x	x	x	Eesti ANK, teised osapooled	Noorsootöötajad on nõustatud.	Seireküsimustik.
2.4. Avatud noorsootööga seotud valikkursuste kaardistamine, loomine ja pakkumine koostöös partneritega (ülikoolid, täiendõppe pakkujad jt).	x	x	x	x	x	Eesti ANK, koolitajad, õppejõud	Loodud ja rakendatud on valikkursused.	Loodud valikkursuste arv, osalejate arv ja teemade ülevaade.
2.5. Avatud noorsootööga seotud koolituste loomine ja pakkumine koostöös partneritega.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, koolitajad	Koolitused on ellu viidud ja osalevad noorsootööga otseselt ja/või kaudsemalt seotud spetsialistid sh tudengid.	Loodud koolituste arv, osalejate arv ja teemade ülevaade.
2.6. Noorte omaalgatuse programmi rakendamise tugi KOV-idele.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, KOV	KOV-id on nõustatud.	Nõustamiste arv ja päringute teemad.
2.7. Erinevate ettevõtlikkusprogrammide info kaardistamine, jagamine ja rakendamise tugi noortekeskustele.	x	x	x	x	x	Eesti ANK	Avatud noortekeskused on teadlikud osalusvõimalustest.	Seireküsimustik.
2.8. Noortekeskuste jõustamine erinevate subkultuuri teemade käsitlemisel.	x	x	x	x	x	Eesti ANK	Noorsootöötajad on valmisolek spetsiifiliste teemade käsitlemiseks.	Seireküsimustik.

2.9. Avatud noortekeskuste noorsootöötajate riikliku tunnustamise, väärtustamise ja motiveerimissüsteemi arendamine.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, teised osapooled	Edasiarenduse ettepanekud on esitatud ja vastavalt kokkulepetele iga-aastaselt koordineeritud või ellu viidud.	Tegevuste iga-aastane seire ja ettepanekute arv ja ülevaade.
2.10. Rahvusvaheliste võimaluste tutvustamine ja tegevustes osalemise toetamine avatud noorsootöö pakkujatele.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, partner osapooled	Noorsootöötajad on teadlikud rahvusvahelistest võimalustest.	Seireküsimustik.
3. Ressursid								
3.1. Noortekeskuste ressursside ja vajaduste pidev seiramine.	x	x	x	x	x	Eesti ANK	Noortekeskuste arengu ja ressursside vajadused on teada.	Raport.
3.2. Noortekeskuste intellektuaalse teadmistebaasi ehk e-varaaida loomine ja koordineerimine.	x	x	x	x	x	Eesti ANK	Loodud on digitaalne pidevalt uuendatav keskkond erinevate noorsootöö õppematerjalide, videode, raamatukogu jms avaldamiseks.	E-varaaida täiendamise ja lugemise arv.
3.3. Noortekeskuste kui praktikabaaside kaardistamine, andmebaasi loomine ja pidev täiendamine.	x	x	x	x	x	Eesti ANK	Andmebaas on loodud ja vähemalt kord aastas uuendatud.	Praktikabaaside arv, regionaalne ulatus, praktikabaaside kasutamiste arv.

3.4. Noortekeskuse kui avatud kogemuskeskuse kontseptsiooni loomine ja arendamine täiendava tööressursi rakendamiseks (kogukonnaliikmed, asendusteenistuses olevad ajateenijad, (välis)vabatahtlikud, Euroopa Solidaarsuskorpuse töö ja praktika projektid jms).	x	x	x	x	x	Eesti ANK	Rakendatud on täiendav tööressurss.	Seireküsimustik.
3.5. Noortekeskuste avatud pädevusbaasi loomine ja rakendamine.	x	x	x	x	x	Eesti ANK	Avatud pädevusbaas on rakendunud. Noortekeskused on oma enimarendatud teemafookused esile toonud.	Seireküsimustik ja pädevusbaasi analüüs.
3.6. Noortekeskustes noorte osaluse mõõtmise süsteemi arendamine (Logiraamat) sh tegevuste mõju hindamise mõõdikute süsteemi loomine ja kasutamine.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, uurijad	Toimiv Logiraamat erinevate mõõdikutesüsteemiga	Logiraamatu seire.
3.7. E-noortekeskuse arendamine ja sisuloome.	x	x		x		Eesti ANK	Toimiv e-noortekeskus.	Rakendamise seire.
3.8. E-koolituskeskkonna ja e-õppekavade loomine.	x	x	x	x	x	Eesti ANK	Toimiv e-koolituskeskkond.	Õppekavade arv, osaluste arv.
3.9. Noortekeskustele suunatud fondide pidev asja- ja ajakohastamise nõustamine ja vajadusel (ühis)koordineerimisvastutuse võtmine (nt Varaait, ANK-	x	x	x	x	x	Eesti ANK, teised osapooled	Noortekeskuste vajadustele vastavad tugiprogrammid.	Seireküsimustik.

konkurss, riiklik huviharidus, Erasmus+, Ideeviit, Noorte Osaluse fond jt).								
3.10. Keskkonnaalaste materjalide loomine ja täiendamine (0-energia organisatsioon, e-koolitused, Logiraamat, 4-päevane töönädal).	x	x	x	x	x	Eesti ANK	Koostatud materjalid.	Materjalide arv ja kasutamise seire.
4. Koostöö								
4.1. Riiklikus ja maakondlikus võrgustikutöös osalemine erinevate teemavaldkondade arendamiseks.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, riigiasutused	Osalus koostöövõrgustikes.	Osaluste arv koostöövõrgustikes.
4.2. Koostöö kohalike omavalitsustega avatud noorsootöö korraldamiseks kohalikul tasandil.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, kohalikud omavalitsused, arenduskeskused ja omavalitsuste liidud, Eesti Linnade ja Valdade Liit	Toimuvad regulaarsed infovahetused, ühistegevused partnerite vahel.	Tegevuste raport.
4.3. Maakondlike arenduskeskuste ja omavalitsuste liitudega koostöö noorte ettevõtlikkuse arendamiseks.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, koostööpartnerid	Toimuvad regulaarsed infovahetused, ühistegevused ja sõlmitud on koostöökokkulepped partnerite vahel.	Tegevuste raport.

4.4. Koostöö Haridus- ja Teadusministeeriumi üldharidus- ja noorteosakonnaga noorte pädevuste arendamiseks (nt MFÕ arvestamine, loovtööd, ainekavade igapäevase elluviimise seotus noorsootöö ja/või MFÕ võimaluste kaudu jmt).	x	x	x	x	x	Eesti ANK, Haridus- ja Teadusministee-rium	Õppekavades on arvestatud noorsootöö võimaluste ja potentsiaaliga.	Seireküsimustik.
4.5. Koostöö kõrgkoolidega noorsootöö ja sidusvaldkondade õppekavadesse avatud noortekeskuste töö ning erinevate noorte sihtrühmade ja keskkondade tutvustamiseks.	x	x	x	x	x	Eesti ANK	Ülikoolides on toimunud Eesti ANK-iga koostöös teemakohased loengud.	Külalisloengute arv.
4.6. Avatud noortekeskustega seotud teemade uuringugruppides osalemine.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, riigi- ja uuringu-asutused	Osaletakse uuringugruppides.	Uuringugruppides osalemiste arv.
4.7. Koostöö loomine Eesti Koolijuhtide Ühendusega mitteformaalõppe arvestamiseks üldhariduses.	x	x	x			Eesti ANK, Eesti Koolijuhtide Ühendus	Toimuvad regulaarsed infovahetused, ühistegevused ja sõlmitud on koostöökokkulepped partnerite vahel.	Tegevuste raport.
4.8. Koostöö arendamine erinevate asutustega riskioludes noorte (NEET, õigusrikkumise taustaga, erivajadustega, asenduskodu, vähemate võimalustega noored jt.) toetamiseks ja enesearenguks erinevate võimaluste pakkumisel.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, riigi- ja erasektor	Toimuvad regulaarsed infovahetused, ühistegevused ja sõlmitud on koostöökokkulepped partnerite vahel.	Tegevuste raport.

4.9. Koostöö algatamine Kaitseliiduga kodanikuaktiivsuse suurendamiseks, ühisosade kaardistamine ja tegevusplaanide loomine ning elluviimine.		x	x	x	x	Eesti ANK, Kaitseliit, Siseministeerium	Toimuvad regulaarsed infovahetused, ühistegevused ja sõlmitud on koostöökokkulepped partnerite vahel.	Tegevuste raport.
4.10. Koostöö arendamine mäluasutustega noorte kultuuriteadlikkuse ja -osaluse suurendamiseks, ühisosade kaardistamine ja tegevusplaanide loomine ning elluviimine.	x	x	x	x	x	Eesti ANK, Kultuuriministee-rium, mäluasutu-sed	Toimuvad regulaarsed infovahetused, ühistegevused ja sõlmitud on koostöökokkulepped partnerite vahel.	Tegevuste raport.
4.11. Ühiste seminaride korraldus sidusvaldkondadega.	x	x	x	x	x	Eesti ANK	Toimunud on vähemalt kord aastas ühisseminar sidusvaldkondade spetsialistidega.	Tegevuste toimumise raport, osalejate arv ja valdkondade esindatus.

Eesti
Avatud
Noortekeskuste
Ühendus